

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ – ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1. Πρώτα-πρώτα αναγκάστηκα να μιλήσω, για να υπερασπίσω τα συμφέροντά μου- έπειτα, παραδέχομαι ότι φάνηκα πιο φιλόδοξος από ό,τι έπρεπε, καθώς από τη μια σκεφτόμουν τους προγόνους μου που ακατάπαυστα ασχολούνταν με την πολιτική, από την άλλη έβλεπα πως εσείς (η αλήθεια πρέπει να λέγεται) θεωρούσατε ότι μόνο τέτοιοι άνθρωποι είναι άξιοι για κάποιο αξίωμα.

2. Τυπικά, με την § 20 βρισκόμαστε ήδη στον Επίλογο. Θα περίμενε κανείς να γίνει εδώ συνόψιση ή παράκληση προς τους Βουλευτές ή να υπάρξει κατακλείδα του λόγου. Τίποτε, όμως, από αυτά δε συμβαίνει. Ο Μαντίθεος προχωρεί απλά στην παράθεση της δεύτερης πιθανής κατηγορίας, που θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής:

Ο Μαντίθεος, ένας υπέρμετρα φιλόδοξος πολιτικός, δε διστάζει να παραβιάσει τους κανόνες δεοντολογίας και σεμνής συμπεριφοράς, προκειμένου να ικανοποιήσει τις πολιτικές του φιλοδοξίες. Η βάση της κατηγορίας αυτής θα πρέπει να αναζητηθεί στο γεγονός ότι ο Μαντίθεος σε νεαρή σχετικά ηλικία μίλησε δημόσια στην Εκκλησία του Δήμου, πράγμα που δεν απαγορευόταν βέβαια, αλλά οι νέοι για λόγους σεμνότητας έπρεπε να το αποφεύγουν. Ο Μαντίθεος ούτε αυτό το γεγονός αρνείται, αλλά με μια διπλή αιτιολόγηση προσπαθεί να το δικαιολογήσει:

- Αναγκάστηκε (ήναγκάσθη) να πάρει το λόγο στην Εκκλησία του Δήμου, επειδή ήταν υποχρεωμένος να υπερασπιστεί την πατρική περιουσία.

- Με μια ευγενική έκφραση ειλικρίνειας (δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος) παραδέχεται ότι επέδειξε φιλοδοξία μεγαλύτερη του δέοντος- όμως, αυτό υπαγορεύτηκε από δύο συγκεκριμένους λόγους, την οικογενειακή παράδοση ενασχόλησης με τα πολιτικά και το γεγονός ότι οι Αθηναίοι θεωρούσαν άξιους και κατάλληλους για ανάληψη δημόσιων αξιωμάτων μόνο αυτούς που ασχολούνταν με τα κοινά.

Διατυπώνει, λοιπόν, το αυτονόητο συμπέρασμα που δίνεται με μορφή ρητορικής ερώτησης: Ποιος νέος δε θα παρακινηθεί να ασχοληθεί με τα κοινά, όταν βλέπει ότι εσείς μόνο τέτοιους ανθρώπους θεωρείτε άξιους; Ο σκοπός της κολακείας αυτής είναι προφανής: δεν πρέπει οι Βουλευτές να διατεθούν δυσμενώς απέναντι του λόγω των πολιτικών του φιλοδοξιών, αφού αυτές απορρέουν από το γεγονός ότι ο Μαντίθεος, νιώθοντας βαθύτατη εκτίμηση προς τους Βουλευτές, προσπαθεί να ανταποκριθεί στις βαθύτερες επιθυμίες τους, δηλ. την ενασχόληση των νέων με τα κοινά.

Τελειώνει την απολογία του κάπως απροσδόκητα βέβαια, αλλά πολύ επιδέξια. Αρκείται σε μια φιλοφρόνηση προς τους Βουλευτές, που διατυπώνεται με δεύτερη ρητορική ερώτηση, με την οποία θα επιδιώξει να διασκεδάσει κάθε τους ανησυχία και ταυτόχρονα, να επιδοκιμάσει το θεσμό της δοκιμασίας: *Γιατί ν' ανησυχείτε για τέτοιους πολίτες που εκδηλώνουν πολιτικές φιλοδοξίες; Εσείς είστε αυτοί που με το θεσμό της δοκιμασίας θα έχετε τον τελικό λόγο και θα. τους κρίνετε.* Επιβεβαιώνει, δηλαδή, την κυρίαρχη δύναμη της δημοκρατίας και την πίστη του σε μια δίκαιη απόφαση και κατεβαίνει από το βήμα, χωρίς να συνοψίσει και χωρίς παράκληση.

Η παράλειψη του Επιλόγου, της συνηθισμένης δηλαδή έκκλησης στα αισθήματα των ακροατών, έγινε για δύο κυρίως λόγους:

- ταιριάζει με τον τόνο αυτοπεποίθησης, από την οποία κυριαρχείται ολόκληρος ο λόγος.

- ο Επίλογος είναι το μέρος του λόγου στο οποίο η ρητορική τέχνη συνήθως επιδεικνυόταν και ο Λυσίας σε όλο το έργο έχει παραλείψει οτιδήποτε θα μπορούσε να δείξει τεχνητό ή προετοιμασμένο.

Ίσως είναι ο μοναδικός λόγος που δείχνει ότι ο Λυσίας προσαρμόζει το λόγο του κάθε φορά προς τον πελάτη. Έχοντας, λοιπόν, αποφασίσει να στηρίξει την υπόθεση κυρίως στην εντύπωση που θα προξενούσε στους ακροατές η προσωπικότητα του Μαντιθέου, ανέπτυξε κάθε σκέψη και έκφραση που θα την αποκάλυπταν και κατέπνιξε κάθε άλλη.

3. Το ήθος του ομιλητή: Ο Μαντίθεος, κατά δική του ομολογία, παρουσιάζεται να έχει μάλλον υπέρμετρη πολιτική φιλοδοξία, που ξεπέρασε τα όρια της ευπρέπειας. Ωστόσο τα κίνητρα της ενασχόλησής του με τα κοινά ίσως είναι σοβαρά. Πάντως δείχνει το σεβασμό του στους βουλευτές και στη δοκιμασία, που είναι βασικοί θεσμοί της δημοκρατίας.

Το ήθος των βουλευτών: Εμφανίζονται «ως εκφραστές του πνεύματος της πολιτείας, υπηρέτες και προστάτες του κοινού συμφέροντος». Είναι οι πολιτικοί καθοδηγητές των νέων και οι μοναδικοί κριτές του πολιτικού του ήθους.

Το ήθος των κατηγορών: Μένουν προσκολλημένοι στην παράδοση για τη σειρά της αγόρευσης των ρητόρων και εύκολα παρασύρονται σε κατηγορίες εις βάρος εκείνων που δεν την τηρούν με ευλάβεια. Έτσι παρουσιάζονται συντηρητικοί.

4.

α = Λ

β = Λ

γ = Σ

δ = Λ

ε = Σ

5. Λογοκρισία - λέγειν

Δημοκρατία - δήμω

Νομισματικός - νομίζοντας

Ευθυκρισία - κριταί

Παρουσία – εισίν

6. ήσθόμην – αισθητήριο

άχθομένων – αχθοφόρος

έπεχείρησα – επιχειρηματικός

διατεθῆναι – αδιάθετος

προγόνων - προγονοπληξία

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ – ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφώντας, Κύρου Ανάβαση, 5,5,7-9

1. Μετάφραση

Στο μεταξύ έρχονται από τη Σινώπη απεσταλμένοι, επειδή φοβούνταν και για την πόλη των Κοτυωριτών και για τη χώρα τους (γιατί τους ανήκε και [οι Κοτυωρίτες] τους πλήρωναν φόρο) επειδή άκουγαν πως την λεηλατούσαν. Και όταν [οι πρέσβεις] έφτασαν στο στρατόπεδο, έλεγαν και μιλούσε ως εκπρόσωπος ο Εκατόνυμος, που θεωρούνταν πολύ καλός στις ομιλίες. Άνδρες στρατιώτες, μας έστειλε η πόλη των Σινωπέων και για να σας επαινέσουμε και για να σας συγχαρούμε επειδή ως Έλληνες που είστε νικάτε τους βαρβάρους και ύστερα από πολλά και φοβερά βάσανα είστε σώοι και βρίσκεστε εδώ, όπως εμείς ακούσαμε. Επειδή κι εμείς είμαστε Έλληνες αξιώνουμε να δεχτούμε από εσάς που είστε Έλληνες κάποιο καλό και κανένα κακό γιατί ούτε κι εμείς ποτέ ως τώρα δεν σας κάναμε κανένα κακό.

2.

- πρέσβεις: πρέσβεσι(ν)
- έλθόντες: έλθοῦσαι
- ὄντες: οὔσι(ν)
- μηδέν: μηδεμίαν
- κακῶς: κάκιστα, χείριστα

3.

- έλθόντες: έλθέ
- λέγειν: ειρημένοι ὦσι(ν)
- έπεμψεν: πέμψον
- νικᾶτε: νικῶεν
- ποιούντες: ποίει

4.

- εκείνοις: έμμεσο αντικείμενο στο έφερον
- δηουμένην: κατηγορηματική μετοχή συνημμένη στο εννοούμενο αντικείμενο χώραν του ρήματος ήκουον
- δεινός: κατηγορούμενο στο Έκατόνυμος
- επαινέσοντάς: τελική μετοχή συνημμένη στο αντικείμενο (ήμᾶς) του ρήματος
- αγαθόν: σύστοιχο αντικείμενο στο πάσχειν

5. φοβούμενοι: αιτιολογική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο πρέσβεις.

ΑΝΑΛΥΣΗ: έπει φοβούνται

έλθόντες: χρονική μετοχή συνημμένη στο εννοούμενο υποκείμενο πρέσβεις.

ΑΝΑΛΥΣΗ: έπει ήλθον

6. «ὅτι ἤκουον δηουμένην»: Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο ὅτι και δηλώνει αντικειμενική αιτιολογία. Εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό, λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο φοβούμενοι.

7. Η πόλη των Σινωπέων έστειλε απεσταλμένους επειδή φοβούνταν και για την πόλη των Κοτυωριτών και για τη χώρα τους (γιατί τους ανήκε και [οι Κοτυωρίτες] τους πλήρωναν φόρο) και επειδή άκουγαν πως την λεηλατούσαν. Παράλληλα, και για να τους επαινέσουν και για να τους συγχαρούν επειδή ως Έλληνες νικάν τους βαρβάρους ύστερα από πολλά και φοβερά βάσανα. Τέλος, αξιώνουν να δεχτούν από αυτούς που είναι Έλληνες κάποιο καλό και κανένα κακό γιατί ούτε κι εκείνοι ποτέ ως τώρα δεν τους έκαναν κανένα κακό.